

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Num monasticæ vitæ homines sint otiosi, & de cantione choralis. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

larium, sed monasticam tenent viuendi consuetudinem, licet extra monasteria uiuant. Tales quia pauci sunt, de his comparationem iudiciumq; facere nolim. Siquidem in cœnobijs nonnulli inueniuntur mundo dediti, & in mundo quidam religiosi. Ingens est discrimen, inter illum qui in medio mundi uiuit strepitu, interq; peccatorum occasiones & tamē perfectam charitatem Dei indispici sperat: & inter eum, qui in uitæ aliquo uiuit genere, in quo sunt huc destinata omnia, ut peccatorum ansæ excludantur, consummata charitatis Dei virtutumq; perfectio obtineatur, aut ad minimum certè cordis puritas, quæ propinquius charitati Dei seruit. *MILES.* Quando nullum adhuc cœnobium peculiarisq; status institutus erat ad perfectionem nanciscendam, quò agebant homines, qui tum pietati dediti erant? *MONACHVS.* Quo non tempore status eiusmodi fuit? Semper à principio mundi homines fuere, qui se ex speciali deuotione ad Deum bonis operibus perfectius subleuârunt, quam necessarium ad salutem ex præceptis fuisset. Perlege libellum Ioannis Lanspergij, quem tibi donauit. Ibi liquido satis inuenies, quæ monastica uita descendat origine, & quod religiosi semper in mundo in veteri nouoq; testamento extiterint. Quare idem hic repetere est superuacaneum.

Num monastica uita homines sint ociosi, & de cantione choralis.

Caput VII.

Miles.

Obmutescere nequeo: est enim quod me de monasterijs malè habeat. *MONA.* Cedo quid sit. *MILES.* Quod ociantur, & panem alieno partum sudore adunt, & inutili longaq; oratione uanoq; cantu choralis præsidunt, cum tamen Apostolus ocium prohibeat, uelutq; vnumquemque ad laborem cogi. *MO.* Videre mihi rectoris Marpurgensis in Hafsia mendacis confertum libellum legisse. *MI.* Rem acu tetigisti. Qui tibi libellus iste placet? *MON.* Veniam mihi dabis, si durius uerbum (propter stabiliendam ueritatem) serio dixerò. Qui libellum istum composuit, plures alios eiusdem coloris scripsit, quos uerbum Dei nuncupat, sed omnibus bonis & doctis cõstat suam doctrinam nil aliud esse, quam peruersam, falsam, & à uerbo Dei abhorrentem doctrinam, quam ex suo malè sano confinxit cerebro, & ex nouis quibusdam compilauit libellis ab perfugis, & coram Deo periuris monachis editis, qui post apostatationem à sancta Ecclesia mox Satânico sunt illustrati spiritu. Verùm, ut tua quaestio, & eiusdem Rectoris scripta (qui ut fertur etiam ex Hafsia propter egregia sua facinora & merita pulsus est) non irrefutata maneant, sic obsecro te mi Georgi, uidentur ne in benè constitutis monasterijs religiosi homines ociosi esse. Loquor de monasterijs iuxta canones suos uiuentibus. Siquidè, ubi iuxta canones non uiuunt monachi, cõpelli, ut iuxta eos uiuerent, & non in exilium pelli, aut diabolo adduci deberet. Nunquid toto ferè tempore labore sunt occupati, hoc est, in precibus, in laude Dei, in studio sacrarum litterarum, in meditatione, in contemplatione, in concionatione, in recipiendis confessionibus & similibus, quæ sunt sanctiores fructuosioresq; operæ quam occare vel fodere? Atqui hæc uos omnia spernitis, & potissimum cantum choralè, quæ est laus Dei, & orationem.

Vnde

2. Theff 3.

Monachi
apostata
quo spiritu
regantur.

Monachos
non esse o
ciosos.

Vnde vos Lutheranos, qui Evangelici vultis appellari, nullum habere spiritum apparet. Nam si in vobis spiritus esset, in huiusmodi cultibus Dei permaneretis. Sed cum vobis non sapiant, quæ ad honorem Dei pertinent, ab illis fugitis, & alios homines perinde atque vos nullo eorum duci amore arbitramini. Idem ista agnoscunt, ad quæ nos veteris pariter & noui testamenti scripta affatim hortantur. Ad hæc cum nihil de spiritu comperti habeatis, & tantum de corporali labore loquamini, scire debetis, sat eiusdem laboris in monasterijs quoque in vsu esse, cui deputati sunt, qui minus ad spiritualem laborem sunt accommodati: vt est in omni necessitate infirmorum & sanorum, peregrinorum & domesticorum (quibus monasteria prouident) curam gerere. Responde mihi, cur quibusdam in locis cœnobija spoliantur, & incolæ eorundem fugantur, etiam illi, qui manuatio artificio, & suo labore victum querunt? Aut quare non sinuntur alijs locis personas alias suscipere, & ijs qui adhuc in cœnobijs sunt præfecti quidam præponuntur, vt nullam monasteria potestatem super suis bonis habere possint? Perspicue apparet non laborem, sed cœnobiolorum facultates ab hæreticis spectari, quæ rimum eos certum est ardere, & flagrare cupiditate. Vt autem eorum cæcitas magis tibi, Georgi innotescat: dic mihi, aut interroga Rectorem Marpurgensem, quid Maria Magdalena laborauerit, quando ad pedes Domini ociosa tenebat, vel quid emolumenti sorori suæ Martha & ipsa quod se non adiua- ret, conquerenti attulerit. Ociosa erat, sed tale Magdalene otium supra negocium Martha Christus efferebat. Dicit mihi, quid opæcentur aut faciãt, qui modo apud Deum in sempiterna sunt vitæ. Non occant, non fodiunt, non triturant: imò seducunt neminem (sicuti noui Evangelici laboratores, siue præcones) idcirco fortasse inutiles sunt & ociosi. Existimo te in libro Apocalypsis beati Ioannis legisse. *MILES.* Non multum legi. Habeo quidem Germanica Biblia, sed in ijs caput meum torquere nolo. Concionatores nostros audio, cum ijs magna mihi intercedit necessitudo. Hi mihi multa ex scripturis recitant, etiam extra concionem publicam, cum in taberna vinarum confidentes fritillis colludimus. *MONACHVS.* Vestri ne Evangelistæ vobis in alucri collusantur. *MILES.* Quid nî? Ita certe egregij inuicem sumus compotores. Non sunt, sicut monachi, simulatores, potant cantantque nobiscum in multam noctem vsq. *MONACHVS.* Quid canunt? *MILES.* Pulchra amatoria & castrensia cantica, scilicet. *Sartisch due frau. Es: Auf bergau grande. Die vollenbrüder. Ich hab teingelt.* *MONACHVS.* Pape si delectantur in illis, & huiusmodi sunt occupati, non mirum est, si cantum choralem laudesq. Dei odio persequantur. *MILES.* Vt rectè me intelligas, non debeo quod eis possit suffragari, præmittere. Quando concionari debent, vesperi non harent diu apud nos, sed tum ipsi vni sunt, & conspirant conueniuntque mutuo, quid quomodoque mane concionari vt non inter se dissentiant. *MO.* O cætos vos & hæc non attenditis. Nimirum verus rectusq. est scripturarum intellectus, quem Spiritus sanctus (qui vnicus etiam spiritus est) in omnibus sanctis hominibus in vno sensu & intelligentia inspirat sanctæ vnice Ecclesiæ quam intelligentiam illuminationemq. qui à sancta Ecclesia desciscunt, & in varios ideo errores labuntur & scinduntur, non accipiunt. Quod vt non animaduertatur, concionatores vestri inter se con-

Spiritum
nullū inesse
Lutheranis.

Bona ma-
nasteriorū
temporaria
sola quære-
re nostri tē-
poris Euan-
gelicos.
Lucio.

Euangeli-
stæ
Lutheranorū
exercitia
quæ sunt.

Mos Lu-
theranorū
prædicatorū
qualis.

Verbum Dei
apud Luthē-
ranos quale,
quique
prædicetur.

sultant, vt consonanter in eadem concinent lyra, cum multis conuictijs, tum in Papam, tum in cœnobîa, tum in continentiam, in teinua, in sanctos, in bona opera, & sic deinceps. Atque id verbum Dei, & sacra scriptura appellatur. Et quum omnes virtutes, omnem religionem, & bona opera nihili pēdant & reijciant, tum à plebe se æstimatum honoratissimè iri ob suam garrulitatem sperant: Nam si bona opera honorari laudariq; deberent, tum noverunt in cute & intus se pudefacios esse. Vita enim fructustq; eorum in carne nimium patefcunt. Sed seducere seducique finamus illos, nos in nostro de Dei laude maneamus proposito, quæ in cælis quoque exercetur. Scriptum habetur in libro Apocalypseos, D. Ioannem vidisse ostium apertum in cœlo & post alia verba sequitur: *Requiem non habebant* (intellige quatuor animalia) *die ac nocte dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est. Et dabunt gloriam & honorem & benedictionem sedenti super thronum, viuenti in secula seculorum.* Similiter multis verbis legere licet in eodem & alijs capitulis assiduam & perpetuam laudem lacrimarumq; Dei quæ ab ijs, qui apud ipsum in beatitudine sunt, Deo exhibentur. Per quæ nos commonemur, vt simile etiam nos faciamus. Iam itaque tam cœcus nullus est, vt beatorum damnare vituperareq; statum possit. Cum igitur beati apud Deum in laude, in charitate, in gratiarum actione, in veneratione Dei versentur, melius vtiliusq; sibi præstare possumus quam si ipsos imitemur & in hac vita caduca ad illud, ad quod conditi sumus, nos applicemus: quod est, vt dixi, Deum in omnibus diligere & laudare. Hoc fit, quando ita cor nostrum ad Deum surrigitur, vt nobis sit omnia in omnibus, vt toti (id est, quod sumus & possumus) in Deo simus, & in nobis Deus. Quod licet in futura vita solum consummatè perficiatur, tamen in hac vita ex parte inchoatur, imò magis magisque exercetur, prout quisque se magis ac magis cum gratia Dei, & per sui cordis mūditiem eo accommodat. Et hoc etiam est nomen Dei in nobis sanctificare. Quod nos Christus in prima orationis nostræ petitione precari docuit cum dicimus: *Sanctificetur nomen tuum.* Quibus verbis quid nos poscere siue optare putas quam vt Deus in nobis & singulis innotescat, honoretur, laudetur, ameturque? Lutherus & sui affectæ siue discipuli multum se nomen Dei sanctificare opinantur, dum sanctis, Dei scilicet Apostolis, Martyribus, Confessoribus, virginibus, imò etiam sanctissimæ ipsius matri venerationem suam detrahunt, tanquam esset tanto Dominus honoratior, quanto viliores ministros haberet: cum tamen hos, qui sanctis tanq; Dei ministris habetur Dei ipsius sit & nos vere Christiani haud secus, quam ad gloriam Dei sanctos veneremur, hoc est, propter voluntatē Dei ad Deum in ipsis colendum, sicut etiam omnia, quæ in templis, siue sacris ædibus peragimus (è quibus nunc apud vos horrea & iumentorum stabula fiunt) non aliter, quam ad voluntatem & honorem Dei peragimus. Cœnimus, oramus, laudamus Deum & illi gratias agimus, & quicquid ibi facimus, idcirco agimus, vt corda nostra ad ipsum leuemus, nostrum cum illo spiritū vniamus, in illo delectemur, & vt ille nobis placeat, familiaritatem & amicitiam illius captemus, illius quandam conformitatem & similitudinem nobis conciliemus. Quæ exercitia cuncta futuræ beatæ vitæ similia sunt quàm angeli & sancti cum Deo agunt. Quæ cum in hoc mundo plene impetrare

Apoc. 4.

Opus nobilius quod quidem possimus quod sit.

Nomen Dei qui in nobis sanctificetur
Mart. 6.
Luc. 11.

Nomen Dei quoniam Lutherani sanctificentur. Sanctis impensu honor vt sit potissimum ipseus Dei.

trare ne queamus, locum desideramus illum, vbi ista perfectè peraguntur.

Hinc itaque postulamus: *Aduenia regnum tuum.* in quo consummatè ista perficiuntur, vbi perfecti prorsus erimus iuxta beneplacitum illius, & ipse illuminabit nos, pro vero omnino replebit in bonis desiderium nostrum. Vnde perpetuum eulogium & sempiternum alleluia prognascetur. Cum igitur hæc ita sint in beatitudinis vita, quam, donec in via sumus, operimur, debemus (sicut commemoravi) in hoc incumbere, vt partem initiumq; æternæ vitæ experiamur. Ad hoc potissimum vita cœnobitica est destinata, quæ fere semper noctu diuque (quantum corporalis concedit facultas) eo spectat, vt ibi, quod in cœlo fit id est, Dei preconiam canendo, iubilando, gratias agendo, precado, meditando peragatur. Ad quæ nos Christus & Paulus cohortantur, imò tota scriptura, præsertim in omnibus fere Psalmis, vt sine intermissione huiuscemodi officia exerceamus. Cantio choralis est oratio vocalis, vel laus, vel gratiarum actio cum iubilo. Cui nonnauquam organa, vel tibiæ, vel fidium modulatio admiscetur, vt spiritus humanus (qui in quibusdam ad orationem mentalem ex se & absque adminiculo externo ineptus est) iuuetur, & introrsum trahatur. Legitur enim in libro Regum de propheta Elifæo, quod à tribus regibus accersitus vocatusq; fuerit ad futurum euentum belli, quod contra Moabios ceperant, prædicendum. Cum illo tempore Dei in se spiritum minime sentiret ob ineptitudinem, quam ex distractione animi contraxerat propter iram, quæ contra idololatricum & impium Regem Ioram commotus erat, sibi psalterium idem Elifæus adduci iussit, qui psalterio (quod musicum instrumentum erat) luderet. Dum itaque suauem audiret melodiam fidium spiritus eius aliarum est oblitus vacuusq; factus rerum, & facta est super eum manus Domini per illuminationem, qua futurum rei exitum vaticinabatur. Sic quoque in templis permissa sunt organa & instrumenta musica & concentus, vt per sacra verba, per cœcentiũ, per suauitatẽ melodix humanus spiritus, qui adhuc imperfectus est exciteretur, seseq; sustollat, & à creaturis subducatur, omni ei (quod nõ est Deus) valedicat, & se tantũ in Deũ cũ delectatione mergat, & iterum Deũ in se trahat, siue in se influentem possideat. Quid iam tibi videtur? Adhuc dicis monasticæ professionis homines (dum iuxta suã conditionem viuunt) ociosos esse, & per cantum choralem & longas orationes infrugiferos? hocine infructuose ociososq; est viuere, quandam æternæ beatitudinis similitudinẽ viuendõ exprimere, vt intellectus noster & desiderium, imò oēs affectus nostri Deo vniantur, quod omnium nobis vtilissimum existit?

Cuiusmodi ociosos reprehendat D. Paulus, & de tyrannide eorum, qui sese Evangelicos vocant.

Caput VII.

Miles.

Sublimes mecum misces colloquia, quæ mea ætate nunquam ita audiui. Quare demiror ista: & si vera sunt, cur igitur concionatores, qui olim monachi fuerunt, vsque adeo contra monasticam vitam concentrique choralem pugnant? **MONACHVS.** Talis vita & Dei laus (si quomodo in-

G 3

stituta